أربعون نصيحة للأسرة المسلمة السعيدة

(باللغة التايلاندية)

40 โอวาทครอบครัวเปี่ยมสุข

เขียนโดย

ดร.อิสมาอีล ลุตฟี จะปะกียา

ถอดความโดย

ชุฟอัม อุษมาน

เผยแพร่โดย

สำนักงานความร่วมมือเพื่อเผยแพร่และสอนอิสลาม

อัร-ร็อบวะฮฺ กรุงริยาด ประเทศซาอุดิอาระเบีย

من إصدارات :

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة

Islamic Propagation Office in Rabwah

P.O.Box 29465 RIYADH 11457 – TEL 4454900 – 4916065

FAX: 4970126 - E-Mail: rabwah@islamhouse.com

http://www.islamhouse.com

(5313)

ฮ.ศ.1428 - ค.ศ. 2007

สำนักงานความร่วมมือเพื่อเผยแพร่และสอนอิสลาม

อัร-ร็อบวะฮฺ กรุงริยาด ประเทศซาอุดิอาระเบีย

โทร. +966-1-445 4900, 491 6065

www.islamhouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

บทนำ

หนังสือเล่มนี้ เป็นโอวาทหรือคำสั่งเสีย 40 บท ที่เขียนโดย ดร.อิสมาอีล ลุตฟี จะปะกียา เนื่องในโอกาสงานสมรสบุตรีของท่าน ซึ่งเป็นภาษามลายู และได้รับการถ่ายทอดเป็นภาษาไทยอีกครั้งโดยซุฟอัม อุษมาน

เนื้อหาทั้งหมดในหนังสือเป็นข้อคิดสี่สิบข้อแก่คู่สามีภรรยา รวมทั้งแก่ผู้ปกครองของทั้งสองฝ่าย ซึ่งผู้เขียนได้เปรียบว่าเป็น “**พวงไข่มุกในกล่องดวงใจที่สลักเสลาด้วยอีมาน**” ของทั้งสองสามีภรรยา เป็นข้อคิดที่ทรงคุณค่าเพื่อการสร้างครอบครัวเปี่ยมสุขทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

ขออัลลอฮฺประทานบะเราะกะฮฺด้วยหนังสือเล่มนี้ แก่ผู้อ่านและผู้ปฏิบัติอย่างจริงใจทุกคน อามีน

ผู้จัดทำ

สารบัญ

بسم الله الرحمن الرحيم

إِنَّ الْحَمْدَ للّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِيْنُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَتُوْبُ إِلَيْهِ وَنَعُوْذُ بِاللّهِ مِنْ شُرُوْرِ أَنْفُسِنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللّهُ فَلاَ مُضِلَّ لَهُ. وَمَنْ يُضْلِلْ فَلاَ هَادِيَ لَهُ. وَأَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلهَ إِلاَّ اللّهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيْكَ لَهُ. وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ. اللّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَعَلى آلِه وَصَحْبِه.

"**ครอบครัวเปี่ยมสุข**" คือครอบครัวที่ได้เชื่อฟังอัลลอฮฺและปฏิบัติตามซุนนะฮฺของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม อย่างสำเร็จสมบูรณ์ ทั้งนี้เพราะซุนนะฮฺของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัมนั้น คือสวรรค์วิมานแห่งโลกดุนยา ที่จะนำพาไปสู่สรวงสวรรค์แห่งโลกอาคิเราะฮฺ

นี่คือความหมายของคำว่า " حسنة" (หะสะนะฮฺ หรือความดีงาม) ในดุอาอ์ที่ว่า

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

ความว่า โอ้องค์อภิบาลแห่งเรา ขอพระองค์ประทานให้เราในโลกนี้ซึ่งความดีงาม(หมายถึงความรู้และการปฏิบัติตามซุนนะฮฺของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม) และในโลกหน้าอีกหนึ่งความดีงาม(นั่นคือสวรรค์) และขอพระองค์ปกป้องเราจากการทรมานในนรกด้วยเถิด

โอวาททั่วไป (25 โอวาท)

1 ควรจะต้องยำเกรงต่ออัลลอฮฺในทุกๆ กิจการ ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ เพราะแท้จริงแล้ว การยำเกรงต่ออัลลอฮฺนั้นคือ :

1.1 สาเหตุใหญ่ที่สุดสำหรับความสำเร็จบนโลกนี้และโลกหน้า

وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ ٢٠٠ (سورة آل عمران : ٢٠٠)

ความว่า และจงยำเกรงต่ออัลลอฮฺเถิด เพื่อพวกเจ้าจะได้รับความสำเร็จ

1.2 เกณฑ์ชี้วัดความมีเกียรติและความสูงส่ง ณ องค์อัลลอฮฺ

إِنَّ أَكۡرَمَكُمۡ عِندَ ٱللَّهِ أَتۡقَىٰكُمۡۚ (سورة ا جرات : ١٣)

ความว่า แท้จริงแล้ว ผู้ที่มีเกียรติที่สุดในหมู่พวกเจ้า ณ อัลลอฮฺ คือผู้ที่มีความยำเกรงที่สุดระหว่างพวกเจ้า

1.3 ประตูทางออกของความคับขันและประตูแห่งริสกีที่อยู่นอกเหนือความคาดคิด

وَمَن يَتَّقِ ٱللَّهَ يَجۡعَل لَّهُۥ مَخۡرَجٗا ۝٢ وَيَرۡزُقۡهُ مِنۡ حَيۡثُ لَا يَحۡتَسِبُۚ

(سورة الطلاق : ٢-٣)

ความว่า และแม้นผู้ใดยำเกรงต่ออัลลอฮฺแล้วไซร้ พระองค์จะทำให้เขามีทางออก และจะทรงประทานริสกีแก่เขา โดยที่เขามิได้คาดคิด

1.4 เป็นคำสั่งเสียของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม เพื่อให้ตักวาหรือความยำเกรงเป็นฐานหลักของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ โดยเฉพาะความสัมพันธ์ที่เปี่ยมด้วยเมตตาและการปฏิบัติที่ดีระหว่างสามีภรรยาในการสร้างครอบครัวเปี่ยมสุข

2 ควรจะต้องอิคลาศในการทำอิบาดะฮฺทุกประการต่ออัลลอฮฺเพียงผู้เดียว ห้ามตั้งภาคีกับพระองค์ แม้เพียงเล็กน้อย เพราะชิริกหรือการตั้งภาคีนั้นคือความอยุติธรรมที่ใหญ่หลวงของมนุษย์ผู้หนึ่งต่อตัวของเขาเอง และมักจะนำตัวเขาและครอบครัวสู่หุบเหวแห่งความอัปยศและความหายนะ ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ในจำนวนเครื่องหมายแห่งความอิคลาศของคนผู้หนึ่งต่ออัลลอฮฺ คือ

2.1 การที่เขาปฏิบัติตามซุนนะฮฺของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ในทุกๆ ภารกิจอิบาดะฮฺ รวมถึงในทุกวิถีทางการดำเนินชีวิตของเขา เพราะกิจการใดๆ ก็ตามที่ขัดกับซุนนะฮฺของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ย่อมเป็นสิ่งอุตริ(บิดอะฮฺ)ที่ไม่ถูก

ยอมรับและถูกอัลลอฮฺสาปแช่ง นี่คือความหมายของการที่เรายืนยันในคำปฏิญาณว่า

« أشهد أن لا إله إلا اللّه، وأشهد أن محمدا رسول اللّه »

ความหมายก็คือ **ฉันขอปฏิญาณว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮฺ พระองค์ผู้เป็นที่พึ่งในชีวิตของฉัน และขอปฏิญาณว่ามุหัมมัดนั้นศาสนทูตของอัลลอฮฺ ผู้เป็นแบบอย่างในทุกกิจการแห่งชีวิตฉัน**

2.2 การไม่ร้องขอสิ่งใดๆ ที่ตนปรารถนา เว้นแต่ขอจากอัลลอฮฺเท่านั้น เพราะหาได้มีสิ่งใดอีกที่สามารถสนองตอบคำร้องขอใดๆ นอกจากอัลลอฮฺผู้ทรงเอกาพระองค์เดียว นี่คือความหมายของคำพูดที่เรายืนยันอยู่เสมอว่า

إِيَّاكَ نَعۡبُدُ وَإِيَّاكَ نَسۡتَعِينُ (سورة الفا ة : ٥)

ความว่า แด่พระองค์เท่านั้นที่เราเคารพอิบาดะฮฺ และยังพระองค์เท่านั้นที่เราวอนขอความช่วยเหลือ

2.3 จะต้องไม่ *ตะวักกัล* (พึ่งพา) สิ่งอื่นใดในกิจการต่างๆ เว้นแต่พึ่งอัลลอฮฺเท่านั้น ไม่ใช่พึ่งมนุษย์ เงินตรา ความรู้ โครงการหรือวัตถุใดๆ ซึ่งมีสถานะเป็นสาเหตุของความสำเร็จเท่านั้น เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่อาจจะสูญสลายและสิ้นไป อีกทั้งไม่สามารถให้ความสำเร็จใดๆ นอกจากอัลลอฮฺและความช่วยเหลือของพระองค์เท่านั้น

وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُۥٓ ۚ (الطلاق : ٣)

ความว่า และผู้ใดที่มอบการพึ่งพาต่ออัลลอฮฺแล้ว ดังนั้น เพียงพอแล้วกับพระองค์ที่จะคอยช่วยเหลือเขา

นี่คือความหมายของการที่คนผู้หนึ่งเป็นมุสลิมและมุสลิมะฮฺ

3 พึงทราบเถิดว่า รากฐานแห่งความสมบูรณ์ของชีวิตมนุษย์ ตามกฎเกณฑ์แห่งอัลลอฮฺและซุนนะฮฺของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม นั้น คือการร่วมชีวิตกันเป็นคู่สามีภรรยา มิใช่อยู่คนเดียวอย่างโดดเดี่ยว

ดังนั้น นิกาหฺหรือการสมรสในมุมมองอิสลาม คือการยอมรับกฎเกณฑ์ของอัลลอฮฺในด้านการสนองตอบฟิฏเราะฮฺ(ความต้องการดั้งเดิม) ด้วยการทำตามแบบอย่างซุนนะฮฺของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ในแง่ของวิธีปฏิบัติ ซึ่งอัลลอฮฺได้กำหนดไว้เป็นหนทางที่มนุษย์จะบรรลุสู่ความสมบูรณ์ในชีวิตโลกและชีวิตอาคิเราะฮฺ อัลลอฮฺได้ตรัสว่า

وَخَلَقْنَٰكُمْ أَزْوَٰجًا ﴿٨﴾ (سورة النبأ : ٨)

ความว่า และเราได้สร้างให้พวกเจ้าเป็นคู่ๆ

พระองค์ยังได้ตรัสอีกว่า

وَأَنكِحُواْ ٱلۡأَيَـٰمَىٰ مِنكُمۡ (سورة النور : ٣٢)

ความว่า และพวกเจ้า(ผู้ปกครองทั้งหลาย)จงจัดการสมรสให้กับผู้เป็นโสด(ไม่ว่าชายหรือหญิง)ในหมู่พวกเจ้า

ดังนั้น จึงควรต้องเคร่งครัดในการปฏิบัติตามแบบอย่างของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ในการดำเนินชีวิตครอบครัวตลอดไป เพื่อจะได้พบกับสวรรค์แห่งดุนยาและอาคิเราะฮฺด้วยความสันติสุขสถาพร

4 ควรจดจำไว้เสมอว่า นิอฺมัตสองประการที่เรียกว่า "**เราะห์มะฮฺ**" และ "**มะวัดดะฮฺ**" อันหมายถึงความรู้สึกรักและความเอ็นดูเมตตานั้น เป็นการประทานจากอัลลอฮฺแก่คู่ชีวิตสองสามีภรรยา อันเปรียบเสมือนไข่มุกสองเม็ดที่มีค่ายิ่งในกล่องใจที่สลักเสลาด้วยอีมานนั้น ซึ่งด้วยนิอฺมัตสองประการนี้ทั้งสองคนจะได้ใช้ชีวิตคู่อย่างมีความสงบสุข อัลลอฮฺได้ตรัสว่า

وَمِنۡ ءَايَـٰتِهِۦٓ أَنۡ خَلَقَ لَكُم مِّنۡ أَنفُسِكُمۡ أَزۡوَٰجًا لِّتَسۡكُنُوٓاْ إِلَيۡهَا وَجَعَلَ بَيۡنَكُم مَّوَدَّةً وَرَحۡمَةًۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأٓيَـٰتٍ لِّقَوۡمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ (سورة الروم : ٢١)

ความว่า และหนึ่งจากสัญญาณทั้งหลายของพระองค์คือ ทรงสร้างคู่ครองให้แก่พวกเจ้าจากตัวของพวกเจ้า เพื่อพวกเจ้าจะได้มีความสุขอยู่กับนาง และทรงทำให้มีความรักใคร่และความ

เมตตาระหว่างพวกเจ้า แท้จริงในการนี้ แน่นอน ย่อมเป็นสัญญาณแก่หมู่ชนผู้ใคร่ครวญ

ด้วยเหตุนี้ เป็นหน้าที่ของคู่สามีภรรยาที่ต้องพยายามรดรินและดูแลสองนิอฺมัตที่ทรงคุณค่าดังกล่าวให้เติบใหญ่ หรือขัดกลึงไข่มุกทั้งสองเม็ดนั้นในหัวใจของแต่ละคน หมั่นปฏิบัติอามัลศอลิหฺต่างๆ และคุณลักษณะที่สูงส่ง ห่างไกลจากการประพฤติปฏิบัติและลักษณะนิสัยที่เสียหาย ที่มักจะก่อความหายนะและดับคุณค่าของสองนิอฺมัตอันประเสริฐดังกล่าว (ขออัลลอฮฺทรงเป็นผู้ช่วยเหลือ)

5 จงจำไว้ว่า การสมรสเป็นเหมือนการร่วมบริษัทของสองสามีภรรยา ในการสร้างครอบครัวและบ้านที่เปี่ยมสุข เพื่อความปลอดภัยของตนและลูกหลานในโลกนี้และโลกหน้า ทุนของบริษัทดังกล่าวคือความรักซึ่งกันเพื่ออัลลอฮฺ ผ่านความความเมตตาและความรักใคร่ที่อัลลอฮฺทรงประทานให้ ไม่ใช่รักเพราะรูปลักษณ์ ทรัพย์สิน หรือศักดิ์ศรีเกียรติยศใดๆ เพราะปัจจัยเหล่านี้อาจจะอ่อนลงในวันหนึ่งข้างหน้า ในขณะที่ความรักเพื่ออัลลอฮฺนั้น เป็นความรักที่ในเบื้องหลังของมันมีจิตวิญญาณแห่งความยำเกรงคอยผูกมัดอยู่ เป็นเสมือนเชือกอันแข็งแรงที่ร้อยรัดความรักและความเมตตาระหว่างสามีภรรยาในดุนยาและอาคิเราะฮฺ

6 ควรต้องทำความเข้าใจถึงจุดประสงค์ของการสมรสในอิสลาม ซึ่งส่วนหนึ่งนั้นก็คือ

6.1 เป็นการอิบาดะฮฺต่ออัลลอฮฺ ตามซุนนะฮฺของท่านรอซูลศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม

6.2 เป็นการสร้างความสมบูรณ์ในด้านศาสนาและชีวิต

6.3 เพื่อขวนขวายความสงบทางจิตใจ สุขภาพกาย และความปลอดโปร่งของสติปัญญา

6.4 ปกป้องและขยายวงศ์ตระกูลที่ศอลิหฺ และ*คิลาฟะฮฺ* (การสืบทอด) บนหน้าแผ่นดิน

6.5 สร้างครอบครัวเปี่ยมสุขที่เป็นรากฐานความเข้มแข็งและความสันติสุขของสังคมที่เจิดจรัส

6.5 พิทักษ์ปกป้องความสงบสุขและความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

7 พึงทราบเถิดว่า ในจำนวนหลักสำคัญๆของครอบครัวเปี่ยมสุขนั้นมีดังนี้

7.1 สามีที่ศอลิหฺ

7.2 ภรรยาที่ศอลิหะฮฺ

7.3 ลูกที่ศอลิหฺ

7.4 บรรยากาศรอบข้างที่ดี นั่นคือครอบครัวของทั้งฝ่ายสามีและภรรยา ญาติมิตรคนอื่นๆ รวมทั้งสังคมภายนอกและบ้านเมือง

8 ใช้มารยาทต่างๆ ของอิสลามในการคลุกคลีระหว่างสามีภรรยาและภายในครอบครัว เช่นการกล่าวสลาม การยิ้มทุกครั้งที่เจอและจากกัน โดยเฉพาะเวลาเข้าหรือออกจากบ้าน ขยันหมั่นเพียรในการหาความรู้ ทำอิบาดะฮฺ ช่วยเหลือผู้อื่น และทำงานเลี้ยงชีพ มีใจโอบอ้อมให้กับทุกฝ่าย อภัยซึ่งกันและกัน ให้เกียรติ รักใคร่ หยอกล้อ ถ่อมตน ยอมรับในความผิดพลาด ทำดี ชั่งใจ ทดแทนคุณ อ่อนโยน และมีความรู้สึกร่วมทั้งยามทุกข์และยามสุข แน่แท้ว่าอัลลอฮฺจะทรงประทานความเมตตาของพระองค์ให้

9 ดำเนินชีวิตครอบครัวตามระบอบอิสลาม โดยเฉพาะการปรึกษาหารือในเรื่องต่างๆ ระหว่างสามีภรรยาและลูกๆ การร่วมมือส่งเสริมในสิ่งที่ดีงามและเสริมสร้างความยำเกรง ใช้ความยุติธรรมในการตัดสิน รับผิดชอบต่อหน้าที่และสิ่งที่ได้รับอะมานะฮฺ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น ให้ความสำคัญกับเวลา สะอาดทั้งในส่วนที่เปิดเผยและส่วนที่ลับ มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยในบ้าน แต่งตัวและประดับกายเพื่อให้น่ามองแก่กันและกัน มีความละอายที่จะทำมะอฺศิยัตและความชั่ว เข้านอนแต่หัวค่ำและตื่นให้เร็วในช่วงเช้า ถ้าเป็นไปได้ให้ตื่นก่อนเวลาละหมาดศุบหฺ แน่แท้ว่าชีวิตจะประสบกับความเจิดจรัส

10 พยายามรำลึกถึงอัลลอฮฺให้มากในแต่ละวัน โดยใช้แบบอย่างของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม โดยเฉพาะการละหมาดที่มัสยิดสำหรับบุรุษ และการละหมาดในช่วงเวลาแรกสำหรับมุสลิมะฮฺ ไม่ว่าที่บ้านหรือที่ทำงาน การละหมาดสุนัตเราะวาติบ การละหมาดตะฮัจญุด วิติรฺ และฎุหา การอ่านอัลกุรอานให้เป็นวิริด คืออ่านอย่างสม่ำเสมอทุกวัน ถ้าเป็นไปได้อย่างน้อยวันละหนึ่งญุซอ์หรือให้มากที่สุดตามความสามารถ เพราะอัลกุรอานคือแนวทางอันใหญ่หลวงยิ่งสำหรับมุอ์มินและเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าเขาผู้นั้นศรัทธาต่อหลักศรัทธาทั้งหกประการ จงกล่าวอิสติฆฟารฺให้มากรวมทั้งการเตาบะฮฺนะศูหาด้วยการกล่าวว่า

(أَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ وَأَتُوْبُ إِلَيْهِ)

"ข้าพระองค์ขออภัยโทษต่ออัลลอฮฺและขอคืนกลับสู่พระองค์"

อย่างน้อยวันละร้อยครั้งในยามเช้าและร้อยครั้งในยามเย็น รวมทั้งอ่านบทซิกิรฺของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ในทุกเช้าเย็น ให้อ่านบทซิกิรฺอื่นๆ ที่มีแนวทางจากซุนนะฮฺตามโอกาสและสถานที่ที่เหมาะสมควรขอดุอาอ์เพื่อให้ได้รับลูกหลานที่ศอลิหฺและได้รับบะเราะกะฮฺจากอัลลอฮฺตราบจนวันกิยามะฮฺ อีกทั้งต้องขอดุอาอ์เพื่อให้ได้รับความปลอดภัยแก่ครอบครัวและลูกหลานทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَٰجِنَا وَذُرِّيَّـٰتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَٱجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا (سورة الفرقان : ٧٤)

ความว่า โอ้ผู้อภิบาลแห่งเรา โปรดประทานให้แก่เราจาก คู่ครองของเราและจากลูกหลานของเรา ซึ่งความรื่นรมย์แก่สายตา และขอพระองค์ทำให้เราเป็นผู้นำ(ตัวอย่างที่ดี)ของบรรดาผู้ยำเกรง

11 จงใช้ความอดทนอย่างสม่ำเสมอ เพราะความอดทนคือดวงไฟที่แรงกล้าซึ่งจะส่องให้เห็นทางออกเมื่อยามเจอปัญหา โดยที่บางครั้งเราเองไม่ได้คาดคิด และขอดุอาอ์ให้มากเมื่อต้องเผชิญกับบททดสอบ เช่น ความรู้สึกไม่พอใจต่อการปฏิบัติตนและนิสัยส่วนตัวของสามีหรือภรรยาหรือของครอบครัวทั้งสองฝ่าย ที่อาจจะไม่สอดคล้องกับความปรารถนาของแต่ละคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงแรกของการใช้ชีวิตร่วมกันฉันท์สามีภรรยา ไม่หึงหวงเกินขอบเขตเพราะมันคือความหายนะ แต่ละคนควรพยายามสงวนตนไม่ให้เกิดปัจจัยที่เป็นเหตุแห่งความหึงหวง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงนอกสมรสอย่างไร้ขอบเขตทางศาสนา หรือการอยู่กันสองต่อสอง เป็นต้น ควรต้องกล่าววิงวอนต่ออัลลอฮฺด้วยคำกล่าววิงวอนตามแบบอย่างของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิวะสัลลัม ในยามที่ประสบปัญหาความไม่พอใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่นคำกล่าวว่า

« اللّٰهُ، اللّٰهُ رَبِّيْ لاَ أُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً »

"โอ้ อัลลอฮฺ, อัลลอฮฺคือพระผู้อภิบาลแห่งข้า ข้าไม่ตั้งภาคีต่อพระองค์ด้วยสิ่งใดทั้งสิ้น"

« الْحَمْدُ للّٰهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ »

"มวลการสรรเสริญนั้นเป็นสิทธิแห่งอัลลอฮฺในทุกๆ สภาวะการณ์"

« يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ، بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيْثُ »

"โอ้ผู้ทรงชีวิน โอ้ผู้ทรงดูแลปกครอง ข้าขอความช่วยเหลือด้วยเมตตาแห่งพระองค์"

พร้อมๆ กับการชุโกรฺ(ขอบคุณอัลลอฮฺ)ต่อการประทานของพระองค์ ไม่ว่าจะเล็กน้อย นับประสาอะไรกับการประทานอันมากมายด้วยคำกล่าวว่า

« الْحَمْدُ للّٰهِ الَّذِيْ بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ »

"ขอสรรเสริญอัลลอฮฺ ซึ่งด้วยการประทานแห่งพระองค์ สิ่งที่ดีต่างๆ จึงได้สมบูรณ์"

และด้วยการเชื่อฟังปฏิบัติตาม การสุญูดชุโกรฺ เพราะการชุโกรฺคือตัวแห่งการเพิ่มพูนปัจจัยและการประทานที่เท่าทวีจากอัลลอฮฺ พึงจำไว้ว่า **ความอดทนและการชุโกรฺ** คือล้อสองวงที่จะนำผู้ศรัทธาคนหนึ่งสู่จุดยอดแห่งความเจริญในชีวิตทั้งในดุนยาและอาคิเราะฮฺ

12 หลีกให้ห่างจากการตกเป็นเหยื่อของชัยฏอน ที่มักจะกระซิบกระซาบให้สามีภรรยาทะเลาะเบาะแว้งและหย่าร้าง ด้วยอาการโกรธโมโห ใจแคบ การเปรียบเปรย หรือการอ้างด้วยเรื่องใดๆ เช่นน้อยใจ ใจร้อน เป็นต้น หลีกเลี่ยงการใช้คำพูดที่ไม่มีมารยาท โดยเฉพาะคำพูดที่จะนำไปสู่การหย่าร้าง เพราะการหย่าร้างคือสิ่งฮาลาลแต่อัลลอฮฺทรงพิโรธที่สุด เนื่องด้วยว่ามันมักจะนำมาซึ่งความเสียหายต่ออนาคตของทั้งสามีภรรยาและลูกหลานของทั้งสอง ยิ่งถ้าหากเป็นการหย่าร้างที่ไม่ถูกต้อง (เฏาะลาก บิดอีย์) ซึ่งเป็นสิ่งต้องห้าม นั่นคือในช่วงที่ภรรยามีรอบเดือนหลังคลอด หรือขณะตั้งครรภ์ (ขออัลลอฮฺทรงช่วยเหลือ) ให้ใช้การไกล่เกลี่ยและสันติวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในครอบครัวอย่างถึงที่สุด โดยอาศัยหลักแห่งความรักและความเมตตา แน่แท้ว่า อัลลอฮฺจะทรงประทานความช่วยเหลือ

13 แต่ละคนควรต้องพยายามและขอดุอาอ์เพื่อให้ได้ลูกที่ศอลิหฺ ไม่เพียงเฉพาะที่สมบูรณ์ด้านร่างกายหรือมีปัญญาที่ฉลาดหลักแหลม อีกทั้งต้องแบ่งเวลาให้มากที่สุดเพื่ออบรมเลี้ยงดูบุตรทั้งกลางวันและกลางคืน เพราะลูกๆ คืออะมานะฮฺที่ต้องดูแลและเป็นความรับผิดชอบของพ่อแม่ทั้งสองคน

14 หลีกห่างจากชิริกทุกประเภท สิ่งต้องห้ามในเรื่องอะกีดะฮฺ สิ่งอุตริในเรื่องอิบาดะฮฺ ญาฮิลียะฮฺในเรื่องอัคลากและความประพฤติ มะอฺศิยัต มุงกัรและฟะหฺชาอ์ โดยเฉพาะการคลุกคลีอย่างเสรีระหว่างชายหญิงที่แต่งงานกันได้ ประสาอะไรกับการอยู่สองต่อสอง ต้องหลีกห่างสิ่งต้องห้ามและสิ่งคลุมเครือ(ชุบฮะฮ์)ในเรื่องทรัพย์สิน อาหารการกิน เสื้อผ้าและเครื่องใช้ต่างๆ เพราะทั้งหมดนี้จะนำครอบครัวสู่หุบเหวแห่งความหายนะทั้งในโลกนี้และโลกหน้า

15 พยายามใฝ่หาความรู้เพื่อการดำรงชีวิต และทำงานด้วยความทุ่มเทและขยันหมั่นเพียร เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ที่ฮาลาลและมีความเป็นบะเราะกะฮฺในการเติมเต็มความต้องการของครัวเรือน อย่าเป็นคนล้มเหลวไม่มีงานทำโดยเด็ดขาด ต้องปลูกฝังความรู้สึก *เกาะนาอะฮฺ* คือความรู้สึกพอเพียง พอใจ และขอบคุณต่อสิ่งที่อัลลอฮฺได้ประทานริสกีให้แม้เพียงเล็กน้อย และควรประหยัดในการใช้จ่ายภายในบ้าน แต่ไม่ควรถึงกับตระหนี่ถี่เหนี่ยวหรือละโมบโลภมาก เพราะทั้งสองด้านนั้นคือสาเหตุของความยากจนและความอ่อนแอ ต้องห่างไกลจากนิสัยสุรุ่ยสุร่าย เพราะความสุรุ่ยสุร่ายคือพี่น้องของชัยฏอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการใช้ไฟ น้ำ อาหาร เครื่องดื่มและเงินทอง แม้เพียงเล็กน้อยในทางที่ต้องห้าม กล่าวขอดุอาอ์เถิดว่า

« اللَّهُمَّ اكْفِنَا بِحَلاَلِكَ عَنْ حَرَامِكَ، وَأَغْنِنَا بِفَضْلِكَ عَنْ سِوَاكَ »

"โอ้ พระผู้อภิบาลแห่งเรา ได้โปรดให้สิ่งฮาลาลของพระองค์เพียงพอสำหรับเราจากสิ่งที่หะรอม ได้โปรดประทานความประเสริฐของพระองค์ให้เพียงพอแก่เราโดยมิต้องพึ่งสิ่งใดนอกจากพระองค์"

16 ปลุกฟื้นหลักของการตักเตือนสั่งเสียซึ่งกันและกันในเรื่องความถูกต้อง และความอดทนอดกลั้น โดยการให้มีวงสนทนาพูดคุยเชิงอบรมในแต่ละสัปดาห์ เพื่อเป็นการสนองต่อดำรัสของอัลลอฮฺที่มีว่า

وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلۡحَقِّ وَتَوَاصَوۡاْ بِٱلصَّبۡرِ (سورة العصر : ٣)

ความว่า และจงสั่งเสียกันในความถูกต้อง และจงสั่งเสียกันในความอดทน

สิ่งนี้คือหนึ่งในเงื่อนไขที่จะทำให้รอดพ้นจากการขาดทุน พร้อมทั้งต้องศึกษาให้รู้ทันความเป็นไปในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะสถานการณ์ของชาวมุสลิมและแผนการร้ายต่างๆ ที่คอยคุกคามพวกเขาและประชาชาติอื่นในสังคมโลก

พยายามให้เกิดการเชิญชวน(ดะอฺวะฮฺ) โดยเริ่มจากผู้ใกล้ชิดและต่อไปยังมนุษย์ทั้งมวล โดยเปี่ยมอิคลาศ ด้วยเนื้อหา วิธีการ ที่เปี่ยมด้วยวิทยปัญญา เพื่อปลดปล่อยพวกเขาให้หลุดพ้นจากความมืดมน

ของญาติสีลียะฮฺสู่แสงสว่างของอิสลามที่เที่ยงธรรม และพึงจำไว้ว่าวิธีการที่สำคัญที่สุดในการดะอฺวะฮฺคือการเรียกร้องเชิญชวนสู่ความดีงามและหักห้ามจากความประพฤติที่เลวทราม ซึ่งทั้งสองประการนี้คือปัจจัยสำคัญของความสำเร็จในชีวิตมนุษย์

17 ให้ความสำคัญกับสุขภาพทั้งของร่างกายและสติปัญญา โดยการออกกำลังกายทุกวัน การเลือกรับประทานที่ฮาลาลและมีประโยชน์ การรักษาความสะอาดของบ้าน เสื้อผ้า และเครื่องใช้ต่างๆ ที่ถูกสุขลักษณะ เพราะนี่คือช่องทางหนึ่งของความศรัทธา

« اللَّهُمَّ إِنِّيْ أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِيْ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ »

"โอ้ พระผู้อภิบาลแห่งเรา ข้าพระองค์ขอจากพระองค์ซึ่งสุขภาพอนามัยที่ดี/ความรอดพ้นทั้งในดุนยาและอาคิเราะฮฺ"

18 พยายามแสดงให้เห็นถึงสัญลักษณ์ของอิสลามเท่าที่สามารถจะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นด้วยการแต่งกาย บ้านช่อง ยานพาหนะ พร้อมๆ กับสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การปฏิบัติอามัล และการเชิญชวนสู่อิสลาม อีกทั้งให้สร้างจิตสำนึก *วะลาอ์* (การผูกสัมพันธ์และเป็นพรรคพวก) กับอัลลอฮฺ ศาสนทูต และบรรดาผู้ศรัทธา พร้อมกับให้มีความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ทุกคน ไม่ว่าจะเป็นมุสลิมหรือไม่ใช่มุสลิม ด้วยการ

ขอดุอาอ์เพื่อให้พวกเขาได้รับการชี้ทาง และเชิญชวนพวกเขาสู่ศาสนาแห่งอัลลอฮฺและวิถีทางของท่านศาสนทูต ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม อาศัยวิธีการที่เปี่ยมด้วยปัญญา โดยเฉพาะการเชิญชวนด้วยคุณลักษณะและมารยาทอันดีงาม อย่าแข็งกร้าวหรือโหดเหี้ยม ควรให้ความสำคัญกับสันติวิธีมากกว่าความแข็งกระด้าง ตราบใดที่สันติวิธีในการแก้ปัญหายังใช้ได้ถึงแม้จะไม่เปิดกว้างมากนัก อีกทั้งต้องอยู่ในกรอบของ *อัล-ญะมาอะฮฺ* (การยึดมั่นกับกลุ่มที่ถูกต้อง) ตามแนวทางของอัลกุรอานและซุนนะฮฺ รวมถึงแนวปฏิบัติของเหล่า *อัส-สะลัฟ อัศ-ศอลิหฺ* (บรรพบุรุษแห่งอิสลามผู้มีคุณธรรม) ควรต้องเอาใจใส่กับความเป็นจริงในปัจจุบันพร้อมๆ กับการทำดีต่อทุกๆ ฝ่าย

19 ควรต้องถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน และขวนขวายความประเสริฐทั้งหลาย เช่น การละหมาดตะรอวีหฺ วิติรฺ ดุอาอ์ อ่านอัลกุรอานอย่างน้อยให้จบเล่มหนึ่งครั้งภายในเดือนนี้ รวมทั้งอิอฺติก้าฟสิบวันสุดท้ายของเดือน พร้อมๆ กับเหล่าศอลิฮีนในมัสยิด และให้ร่วมละหมาดอีดุลฟิฏรฺและอีดุลอัฎหาที่ *มุศ็อลลา* (สนามละหมาด) ไม่ใช่ที่มัสยิด หลังจากนั้นควรที่จะถือศีลอดสุนัตอย่างน้อยเดือนละสามวันตลอดทั้งปี ด้วยความศรัทธาต่ออัลลอฮฺและไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ นอกเหนือผลบุญจากอัลลอฮฺเท่านั้น

20 เพื่อสั่งสมความประเสริฐและความเพิ่มพูนแก่ทรัพย์สมบัติของเรา ควรต้องจ่ายซะกาตทรัพย์สินเมื่อครบจำนวนและวาระที่ต้องจ่าย ให้ใช้จ่ายและบริจาคส่วนหนึ่งของทรัพย์ส่วนตัวในหนทางของอัลลอฮฺด้วยความอิคลาศ โดยเฉพาะกับบรรดาผู้ขัดสนต่อความช่วยเหลือเท่าที่เราสามารถจะทำได้ เริ่มจากผู้ที่ใกล้ชิดเราที่สุดก่อน นั่นคือภรรยาและลูกๆ หรือคนอื่นๆ ในครอบครัว ญาติมิตร ผู้ขัดสน ยากจน และบริจาคให้กับกิจกรรมเพื่อการพัฒนาและการเชิญชวนสู่อิสลาม และหากเป็นไปได้ควรเชือด *อุฎหิยะฮฺ* (เชือดเนื้อกุรบาน)ทุกๆ ปีเมื่อถึงอีดุลอัฎหา

21 ควรตั้งเจตนาที่จะทำหัจญ์ถ้าหากอัลลอฮฺทรงประทานโอกาส ปัจจัย และความพร้อมด้านสุขภาพ เพื่อการเยี่ยมเยียนบัยตุลลอฮฺ ณ มหานครมักกะฮฺ และต้องพยายามอย่างจริงจัง พร้อมๆ กับการขอดุอาอ์จากอัลลอฮฺเพื่อให้บรรลุถึงประการต่างๆ เหล่านี้ได้อย่างสมบูรณ์ และเมื่อใดที่อัลลอฮฺทรงกำหนดให้สามารถเดินทางไปทำหัจญ์แล้ว ควรต้องปฏิบัติภารกิจหัจญ์ตามซุนนะฮฺของท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิวะสัลลัม เพื่อให้ได้รับผลบุญของ *หัจญ์ มับรูร* (หัจญ์ที่ถูกตอบรับ) ซึ่งมันไม่มีผลตอบแทนใดๆ นอกจากสวรรค์

22 พึงจำไว้เถิดว่า พ่อแม่ของทั้งสามีภรรยาคือผู้ที่เป็นหลักแห่งความผาสุกในชีวิตเรา พวกท่านได้ผ่านความเหน็ดเหนื่อยมาตั้งแต่เราเกิด

จนกระทั่งวันนี้ ดังนั้น ควรต้องระลึกถึงคุณของพวกท่านอยู่เสมอด้วยการทำดี ดูแลอาหารการกิน เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เป็นต้น ถามไถ่ข่าวคราวแต่ละวัน เยี่ยมเยียน ให้เกียรติ ฟังคำตักเตือน และยอมรับประสบการณ์ชีวิตที่มีคุณค่าจากพวกท่าน ควรให้การปรนนิบัติในสิ่งที่พวกท่านทั้งสองมีความต้องการเท่าที่สามารถจะให้ได้ ต้องคิดถึงพวกท่านยามใดที่เราได้รับความสุขสบาย โดยเฉพาะเมื่อพวกท่านแก่เฒ่าและไม่มีพละกำลัง ถึงแม้ว่าพวกท่านอาจจะไม่มีความจำเป็นต่อการปรนนิบัติดังกล่าว เป็นหน้าที่ที่เราต้องให้การใช้จ่ายแก่พวกท่านเมื่อพวกท่านจำเป็นต้องใช้ อย่าได้อกตัญญูต่อพวกท่านในสิ่งที่ถูกต้องอย่างเด็ดขาด อีกทั้งต้องแสดงตนด้วยความศิโรราบและอ่อนน้อมถ่อมตนแก่พวกท่าน อย่าได้แข็งกระด้างกับทั้งสองแม้พวกท่านจะผิดหรือโมโหโทสะอยู่ก็ตาม หากคนหนึ่งคนใดหรือทั้งสองคนได้เสียชีวิตกลับคืนสู่ความเมตตาของอัลลอฮฺ ให้หมั่นเยี่ยมกุโบร์ของท่านและขอดุอาอ์ให้ท่าน รวมทั้งให้หมั่นทำทานเป็นเศาะดะเกาะฮฺญาริยะฮฺให้กับท่าน นี่คือความหมายที่แท้จริงของความกตัญญูที่มีต่อบิดามารดา

23 ควรต้องให้เกียรติครูบาอาจารย์และผู้รู้โดยทั่วไปอยู่เสมอ พร้อมทั้งพยายามเรียนเป็นลูกศิษย์กับครูที่มีความรู้และปฏิบัติตามอัลกุรอานและซุนนะฮฺ อีกทั้งมีความรอบรู้เท่าทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนาม *“อะฮฺลุซ ซิกรฺ”* ตลอดทั้งชีวิตของเราในโลกนี้ เพราะ

ประชาชาติอิสลามถูกบัญชาให้หมั่นพยายามขวนขวายหาความรู้ทุกเวลา

« وَقُلْ رَّبِّ زِدْنِي عِلْماً » (طه : ١١٤)

ความว่า และจงกล่าวเถิดว่า โอ้ พระผู้อภิบาลแห่งข้า ได้โปรดเพิ่มพูนความแก่ข้าด้วเถิด

และให้ใกล้ชิดกับบรรดาอุละมาอ์ซึ่งเป็นผู้สืบทอดมรดกของเหล่าศาสนทูต ให้นับถือครูอาจารย์เป็นผู้ตักเตือน โดยเฉพาะสำหรับครอบครัวซึ่งต้องผูกมัดความสัมพันธ์กับท่านไว้อย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้รับความบะเราะกะฮฺจากอัลลอฮฺ

24 ควรต้องมีความสัมพันธ์ที่งามกับครอบครัวทั้งทางฝ่ายสามีและภรรยา ด้วยการไถ่ถามสารทุกข์สุขดิบและการเยี่ยมเยียน โดยเฉพาะในวันอีดทั้งสอง รวมถึงการช่วยเหลือและให้ของขวัญ โดยเฉพาะกับลูกหลานๆ ของพี่น้องทั้งสองฝ่าย และในยามที่พวกเขาประสบกับบททดสอบ ความจำเป็นหรือในโอกาสต่างๆ ไม่กล่าวถึงพวกเขานอกจากด้วยสิ่งที่ดี ปกป้องรักษาชื่อเสียงอันดีงามของพวกเขาอย่างเต็มความสามารถ อย่าได้ปล่อยให้ความสัมพันธ์กับเครือญาติเหล่านี้พังทลายโดยเด็ดขาด

25 ควรต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน มิตรสหาย และผู้ร่วมงานในทุกระดับชั้นโดยเฉพาะกับผู้นำ เพราะพวกเขาเปรียบเสมือนกำแพงที่คอยปกป้องให้ความปลอดภัยแก่ครอบครัวเรา อย่าได้ทะเลาะเบาะแว้งหรือใจแคบกับพวกเขาโดยเด็ดขาด ไม่ว่าในสถานการณ์ใดก็ตาม

«اللَّهُمَّ اهْدِهِمْ وَنَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِهِمْ وَنَعُوْذُ بِكَ مِنْ شُرُوْرِهِمْ»

"โอ้ พระผู้อภิบาลแห่งเรา ได้โปรดชี้ทางพวกเขา เราขอจากพระองค์ให้ประทานความดีต่างๆ ของพวกเขาแก่เรา และขอพระองค์คุ้มครองเราให้รอดพ้นจากความชั่วร้ายต่างๆ ของพวกเขา"

โอวาทแด่ผู้เป็นสามี (5 โอวาท)

26 จงจำไว้ว่า วินาทีที่เจ้ากล่าวคำรับนิกาหฺนั้น ย่อมหมายถึงว่าเจ้าได้ทำสัญญาผูกมัดที่แข็งแรงมั่นคงที่สุดในชีวิต ซึ่งอัลลอฮฺได้นิยามมันว่า "مِيثَاقاً غَلِيْظاً" (สัญญาที่หนักแน่น) เพราะฉะนั้นแล้ว ภรรยาของท่านคืออะมานะฮฺที่อัลลอฮฺฝากไว้กับท่าน ซึ่งพระองค์ได้มีบัญชาและท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้สั่งกำชับหนักหนาให้ท่านยำเกรงต่ออัลลอฮฺอย่างจริงจัง เพื่อให้พวกท่านได้ร่วมชีวิตอย่างผาสุกกับนางและปฏิบัติคลุกคลีด้วยจรรยามารยาทที่ทรงเกียรติ เรียกนางด้วยการเรียกขานที่น่าฟัง ผูกใจให้ชิดใกล้และห่วงแหนอยู่เสมอ ถึงแม้ว่าบางครั้งจำเป็นต้องจากกันไกลห่างในบางเวลา จงใช้ดำรัสของอัลลอฮฺที่ว่า

وَعَاشِرُوهُنَّ بِٱلۡمَعۡرُوفِۚ (سورة النساء : ١٩)

ความว่า และจงคลุกคลีร่วมกับพวกนางด้วยดี

และจงใช้คำสั่งเสียของท่าน รอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ที่ว่า

« خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِلنِّسَاءِ » (صحيح ا امع الصغ : ٣٣٦١)

ความว่า ผู้ที่ดีที่สุดในหมู่พวกเจ้า คือผู้ที่ทำดีที่สุดต่อภรรยา

27 ให้จ่าย *นัฟเกาะฮฺ* (ปัจจัยดำรงชีพ) ที่ครบแก่ผู้เป็นภรรยา ทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผย ที่วาญิบและสุนัต ตามสถานะของผู้เป็นภรรยาก่อนที่จะร่วมครองเรือนกับเจ้า เท่าที่เจ้ามีความสามารถจะทำได้ ไม่ว่าจะเป็นที่พักอาศัย พาหนะ เสื้อผ้า อาหารการกิน การคลุกคลี และความจำเป็นในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ รวมถึงนัฟเกาะฮฺที่ไม่เปิดเผย นั่นคือการอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยากับนาง อัลลอฮฺได้ตรัสว่า

ٱلرِّجَالُ قَوَّٰمُونَ عَلَى ٱلنِّسَآءِ بِمَا فَضَّلَ ٱللَّهُ بَعۡضَهُمۡ عَلَىٰ بَعۡضٖ وَبِمَآ أَنفَقُواْ مِنۡ أَمۡوَٰلِهِمۡۚ (سورة النساء : ٣٤)

ความว่า บรรดาชายนั้น คือผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองเลี้ยงดูบรรดาหญิง เนื่องด้วยการที่อัลลอฮฺได้ทรงให้บางคนของพวกเขา(ผู้ชาย)เหนือกว่าอีกบางคน(ผู้หญิง) และด้วยการที่พวกเขาได้จ่ายไปจากทรัพย์ของพวกเขา(แก่บรรดาภรรยา)

28 พึงจำไว้ว่า สามีคือหัวหน้าโดยรวมที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อความปลอดภัยของครอบครัว ดังนั้นจงปกป้องเลี้ยงดูลูกๆ และภรรยาให้พ้นจากสิ่งชั่วร้ายหายนะในโลกนี้และไฟนรกในโลกหน้า สั่งสอนพวกเขาด้วยความรู้อิสลามในด้านอะกีดะฮฺ(ความเชื่อ) อิบาดะฮฺ(การปฏิบัติศาสนกิจ) และมุอามะลาต(การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น) รวมทั้งในเรื่องมารยาทที่สูงส่งตามหลักการของอัลกุรอานและซุนนะฮฺ ให้อบรมพวกเขา

ตามวิถีทางอิสลามด้วยวิธีการที่เปี่ยมด้วยปัญญาอย่างสม่ำเสมอและเท่าทันต่อปัจจุบัน

29 พยายามชมเชยความดีงามและความพิเศษของภรรยาด้วยความจริงใจ พร้อมทั้งให้คุณค่าแก่ความสำเร็จ ความสูงส่งในเรื่องต่างๆ หรือการกระทำใดๆของนาง ด้วยการชมเชยและให้ของขวัญที่เหมาะสมโดยเฉพาะต่อสิ่งที่นางได้ช่วยเหลือภารกิจในบ้านที่เป็นความรับผิดชอบของสามี เพราะการชมเชยและการให้ของขวัญที่คัดเลือกโดยใจที่เปี่ยมรักของสามีต่อภรรยานั้น มีความหมายที่ส่งผลสูงยิ่งแก่จิตใจของนางและสมาชิกครอบครัวเพื่อร่วมสร้างครอบครัวเปี่ยมสุข

30 ควรต้องอดทนต่อความบกพร่อง ความผิดพลาด และความดื้อรั้นของภรรยาในบางช่วงบางเวลา พร้อมทั้งยอมรับความบกพร่องดังกล่าวด้วยใจที่เปิดกว้างและน้ำใจที่ให้อภัยโดยบริสุทธิ์และด้วยการชั่งใจที่สูงเปี่ยม โดยเฉพาะในเวลาที่นางเหน็ดเหนื่อยและเครียดจากการทำงานในบ้านซึ่งนับเป็นงานหนักสำหรับนาง หรือในยามที่เจ้าเองบกพร่องในการให้บริการและช่วยเหลือนาง นับประสาอะไรกับช่วงเวลาที่นางมีรอบเดือน หลังคลอดบุตร หรือกำลังตั้งครรภ์ เพราะความรู้สึกของสตรีในช่วงเวลาเหล่านี้ถือว่าไม่ปรกติ นี่เป็นการน้อมรับตามพระบัญชาของอัลลอฮฺที่ได้มีคำสั่งว่า

وَعَاشِرُوهُنَّ بِٱلۡمَعۡرُوفِۚ فَإِن كَرِهۡتُمُوهُنَّ فَعَسَىٰٓ أَن تَكۡرَهُواْ شَيۡـٔٗا وَيَجۡعَلَ ٱللَّهُ فِيهِ خَيۡرٗا كَثِيرٗا (سورة النساء : ١٩)

ความว่า และจงอยู่ร่วมกับพวกนางด้วยดี หากพวกเจ้าเกลียดพวกนาง(อันเนื่องจากการประพฤติที่ไม่สมควร พวกเจ้าอย่าได้รีบร้อนใช้ความแข็งกร้าวหรือหย่าร้างกับนาง) เพราะอาจเป็นไปได้ว่า การที่พวกเจ้าเกลียดสิ่งหนึ่งสิ่งใด ขณะเดียวกันอัลลอฮฺก็ทรงให้มีในสิ่งนั้นซึ่งความดีอันมากมาย(สำหรับพวกเจ้าทั้งสอง)

และท่านรอซูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ก็ได้สั่งเสียว่า

« اسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ، فَإِنَّ الْمَرْأَةَ خُلِقَتْ مِنْ ضِلَعٍ، وَإِنَّ أَعْوَجَ شَيْءٍ فِي الضِّلَعِ أَعْلاَهُ، فَإِنْ ذَهَبْتَ تُقِيمُهُ كَسَرْتَهُ، وَإِنْ تَرَكْتَهُ لَمْ يَزَلْ أَعْوَجَ، فَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ » (متفق عليه)

ความว่า จงสั่งเสียกันเถิด เพื่อให้ปฏิบัติดีกับบรรดาสตรี เพราะพวกนางถูกสร้างมาจากกระดูกซี่โครงข้างซ้าย(ของอาดัม) และส่วนที่คดงอที่สุดของกระดูกซี่โครงคือส่วนบนสุด ถ้าท่านแข็งขืนจะดัดมันให้ตรง(ด้วยความแข็งกร้าว) ท่านก็จะทำให้มันหัก และถ้าท่านปล่อยมันเช่นนั้น มันก็จะงออยู่เหมือนเดิม ดังนั้นจงสั่งเสียกันให้ปฏิบัติดีต่อบรรดาสตรีเถิด

ให้หมั่นขอดุอาอ์เพื่อให้ปลอดภัยว่า

«رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ، وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِيْنَ إِمَامًا»

"โอ้ พระผู้อภิบาลแห่งเรา ได้โปรดประทานแก่เราจากบรรดาภริยาและเชื้อสายของเราซึ่งความรื่นรมย์แก่สายตา และได้โปรดประทานให้เราเป็นผู้นำของบรรดาผู้ยำเกรง"

«رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا وَعَنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَاتِنَا اَلسُّوْءَ وَالْفَحْشَاءَ، إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيْعُ العَلِيْمُ»

"โอ้ พระผู้อภิบาลแห่งเรา ได้โปรดปกป้องเรา บรรดาภริยาของเรา และลูกหลานของเรา ให้รอดพ้นจากความชั่วร้ายและความโสมม แท้จริง พระองค์นั้นทรงรับฟังและรอบรู้ยิ่ง"

และอย่าได้เป็นเช่นผู้คนประเภท *"ดัยยูษฺ"* นั่นคือผู้ที่สุขใจหรือพอใจกับการกระทำหะรอม(ต้องห้าม)ที่ภรรยาของตนประพฤติปฏิบัติ เพราะคนพวกนี้คือพรรคพวกของชาวนรก (ขออัลลอฮฺทรงปกป้องเราให้รอดพ้นด้วยเถิด)

โอวาทแด่ผู้เป็นภรรยา (5 โววาท)

31 พึงจำไว้ว่าสามีของเธอคือผู้จัดการในชีวิตครอบครัวของเธอ ดังนั้นจงเชื่อฟังสามีของเธอในทุกๆ เรื่องที่ไม่เป็นมะอฺศิยัต เพราะการเชื่อฟังของภรรยาต่อสามีมักจะนำมาซึ่งความรักใคร่ที่เพิ่มขึ้น ไม่เพียงเฉพาะระหว่างสามีภรรยาเท่านั้น ทว่ามันจะซึมซาบสู่สมาชิกครอบครัวคนอื่นๆ ควรชุโกรฺให้มากต่อความดีงามของสามีแม้จะเพียงเล็กน้อย เพราะหนึ่งในจำนวนสาเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงต้องตกนรกคือการปฏิเสธหรือไม่สำนึกต่อนิอฺมัตต่างๆ ของอัลลอฮฺที่ทรงประทานผ่านสามีของนาง (ขออัลลอฮฺทรงปกป้องเราให้พ้นจากสิ่งนั้นด้วยเถิด)

32 ขานรับการเรียกร้องของสามีด้วยความงดงามน่าดึงดูดอย่างที่สุดจริงใจและอดทน แม้ในสถานการณ์ใดก็ตาม และต้องชั่งใจให้มากในความเหน็ดเหนื่อยของสามีจากภารกิจการงาน ที่บางครั้งอาจจะทำให้เขาบกพร่องในการดูแลเธอ ควรให้เวลาและความพยายามอย่างเต็มที่เพื่อปรนนิบัติเขาด้วยความอ่อนโยนที่เปี่ยมล้น โดยเฉพาะเวลาที่เขาคร่ำเครียด เพื่อว่าเธอจะรวมอยู่ในหมู่สตรีชาวสวรรค์

33 เอาใจใส่เรื่องกลิ่นและสายตาของสามีที่มีต่อเธอ อย่าให้สามีของเธอได้กลิ่นและเห็นนอกเสียจากด้วยสิ่งที่พึงควร มีกลิ่นหอมและภาพที่ชวนมอง และต้องเอาใจใส่ในเรื่องความหิว ความเหน็ดเหนื่อยง่วงนอนและความคร่ำเครียดต่อปัญหาหนึ่งปัญหาใด เพราะสิ่งเหล่านี้หากปล่อยไว้เช่นนั้นมักจะเลยเถิดก่อให้เกิดอารมณ์บูดบึ้งและการกระทำไม่ดี ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเน้นหนักการปรนนิบัติในช่วงเวลาที่ละเอียดอ่อนเช่นนี้ คือช่วงของมื้ออาหาร ช่วงพักผ่อนเวลากลางคืน และช่วงของการผ่อนคลายความเครียด แน่แท้ว่าชีวิตของเธอจะพบกับความสุข

34 ควรต้องดูแลรักษาบ้านเรือน ทรัพย์สิน และเกียรติของสามี จากสิ่งต่างๆ ที่อัลลอฮฺห้ามและไม่เป็นที่ประสงค์ของสามี โดยเฉพาะเมื่อเขาไม่อยู่บ้าน ต้องห่างไกลจากการต้อนรับและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการอยู่สองต่อสองกับชายอื่นที่แต่งงานกันได้ ถึงแม้จะมีความสัมพันธ์ด้านเครือญาติ เป็นมิตรสหายหรือผู้รับใช้ใกล้ตัวก็ตาม เพราะนั่นคือความเลวทรามที่จำเป็นต้องหลีกห่าง (ขออัลลอฮฺทรงปกป้องเราให้พ้นด้วยเถิด)

35 พยายามช่วยเหลือสามีในการเลี้ยงดูลูกๆ และดูแลกิจการภายในบ้านอย่างดี ด้วยความขยันและรับผิดชอบ เพื่อความปลอดภัยทั้งดุนยาและอาคิเราะฮฺ และไม่ออกจากบ้านเว้นแต่ด้วยการอนุญาตและความพอใจของสามี และไม่ปฏิบัติศาสนกิจที่สุนัตซึ่งอาจจะกระทบต่อการ

ปรนนิบัติสามี ยกเว้นเมื่อเขาอนุญาตแล้ว ไม่พบและพูดคุยกับชายอื่นไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยโทรศัพท์ ฯลฯ ยกเว้นเมื่อสามีอยู่ด้วยหรือได้รับอนุญาตจากเขา โดยต้องคำนึงถึงกรอบบทบัญญัติของ อัลลอฮฺ

แน่แท้ว่าครอบครัวของเธอจะประสบกับความสุข

โอวาทแด่ผู้ปกครอง (5 โอวาท)

36 ควรต้องขอบคุณอย่างสม่ำเสมอต่ออัลลอฮฺผู้ทรงยิ่งด้วยความรู้และปรีชาญาณ ที่ได้ประทานการครองคู่แก่ลูกๆ ทั้งสอง บนฐานแห่งกฎเกณฑ์ของพระองค์ที่เปี่ยมยิ่งด้วยปัญญา พร้อมทั้งหมั่นขอดุอาอ์ให้อัลลอฮฺประทานความปลอดภัยแก่ทั้งสอง และเพื่อให้ได้รับลูกหลานที่ศอลิหฺและที่อัลลอฮฺประทานบะเราะกะฮฺสืบไปจนวันกิยามะฮฺ

37 ให้ความอิสระแก่ทั้งสองและการดูแลเอาใจใส่ที่ดี ด้วยใจรักและเมตตา รวมทั้งคิดในแง่ดีต่อการประพฤติตนของทั้งสอง และต้องหมั่นซักถามข่าวคราวของทั้งสองคนและของลูกๆ ด้วยความเป็นห่วง ไม่กล่าวถึงความเป็นอยู่ของทั้งสองต่อหน้าพวกเขาเอง หรือต่อหน้าคนอื่นนอกเสียจากด้วยสิ่งที่ดีและน่าฟัง และให้คำตักเตือนแก่ทั้งสองด้วยวิธีการที่เปี่ยมด้วยปัญญา แต่ไม่ควรถึงกับส่งผลกระทบต่อเสรีภาพของพวกเขา เพราะเข้าไปยุ่งเกี่ยวมากเกินควรในเรื่องครอบครัว ตราบใดที่ไม่ขัดกับหลักคำสอนอิสลาม

38 พยายามช่วยเหลือทั้งสองคนในช่วงแรกของการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวเดียว เมื่อพวกเขาต้องการความช่วยเหลือ และโดยเฉพาะในสถานการณ์ที่เป็นบททดสอบของชีวิต ด้วยความอดทนและยุติธรรมระหว่างทั้งผู้เป็นเขยและผู้เป็นสะใภ้ อีกทั้งควรให้การเอาใจใส่เฉพาะแก่ลูกๆ ของพวกเขา ซึ่งคือหลานๆ ของเราเอง

39 อย่าหวังในสิ่งใดๆ ที่เป็นวัตถุจากทั้งสองอย่างเด็ดขาด แต่ทว่าสิ่งที่ควรจะหวังคือความรักและความสุขในชีวิตครอบครัวของพวกเขา บนหลักแห่งความพึงพอใจของอัลลอฮฺ รวมทั้งให้วิสัยทัศน์และประสบการณ์ที่ดีต่ออนาคตของครอบครัว และควรต้องอดทนให้มากต่อการประพฤติที่ยังดิบของทั้งสองต่อผู้หลักผู้ใหญ่ ซึ่งอาจจะไม่งดงามและไม่สอดคล้องกับความรู้สึกของเรา โดยเฉพาะในช่วงแรกของการร่วมครองคู่ของพวกเขา

40 พยายามทำให้เราเป็นศูนย์กลางของการสานสายใยความรักระหว่างลูกเขยและสะใภ้ทุกๆ คน โดยเฉพาะกับคู่ครองมือใหม่ เพื่อให้ได้รับการดูแลและความรักใคร่จากเขยและสะใภ้คนอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากเขยและสะใภ้ที่มีอายุมากกว่า ทางที่ดีที่สุดควรจัดให้มีการพบปะสังสรรค์ทุกๆ ปีสำหรับลูกๆ หลานๆ ด้วยกิจกรรมที่เสริมสร้างความรักใคร่และสุขสันต์ เช่นวันหนึ่งวันใดในจำนวนวันตัชรีก นอกจากนี้

ควรจะต้องเป็นเหมือนร่มเงาในยามที่พวกเขามีความทุกข์ร้อน และเป็นน้ำทิพย์ในยามที่พวกเขาถูกทำร้ายโดยชัยฏอน พร้อมๆ กับต้องเป็นเหมือนดังศาลที่พร้อมจะรับฟังและไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ที่มิอาจจะแก้ไขโดยทั้งสองเพียงลำพัง ด้วยความชั่งใจ ความยำเกรงและปัญญาที่หลักแหลมยิ่งอย่างที่สุด

والله الموفق والمستعان إنه نعم المولى ونعم النصير

บทส่งท้าย

ท้ายที่สุดนี้ ใคร่ขอจบโอวาทเหล่านี้ด้วยคำสั่งเสียของท่านนบีอิบรอฮีม และนบียะอฺกู๊บ (ขอความสันติสุขจงประสบแด่ทั้งสอง) ซึ่งได้สั่งเสียลูกหลานของพวกท่านว่า

يَٰبَنِيَّ إِنَّ ٱللَّهَ ٱصۡطَفَىٰ لَكُمُ ٱلدِّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُم مُّسۡلِمُونَ ١٣٢ (سورة البقرة : ١٣٢)

ความว่า โอ้ ลูกๆ ของเรา แท้จริงอัลลอฮฺได้เลือกสรรศาสนา (อิสลาม)ให้แก่พวกเจ้าแล้ว ดังนั้น พวกเจ้าอย่าได้เสียชีวิตเว้นแต่พวกเจ้าจะอยู่ในฐานะมุสลิม(ผู้ยึดมั่นในคำสอนของศาสนา)

ทั้งหลายนั้นคือ *วะศิยัต* ที่เป็นไข่มุกสี่สิบเม็ด ซึ่งได้รับการเสริมแต่งด้วยความเห็นชอบจากคุณพ่อท่าน โต๊ะครูหะยีอับดุรเราะห์มาน บิน หะยีอับดุลละตีฟ (ขออัลลอฮฺทรงคุ้มครอง) สำหรับลูกๆ ที่รักทุกคน และสำหรับพี่น้องมุสลิม/มุสลิมะฮฺที่รักทุกท่าน เพื่อเป็นสัมภาระตลอดเส้นทางแห่งชีวิตสู่มรรคาแห่งความโปรดปรานของอัลลอฮฺและสรวงสวรรค์ในโลกหน้าอันสถาพร อามีน ยา ร็อบบัล อาละมีน

أَقُوْلُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ ا ـ لِي وَلَكُمْ وَأُفَوِّضُ أَمْرِي إِلَى ا ـ إِن ا ـ بَصِيْرٌ بِالْعِبَادِ.

اللهم، يَا ا ُ يَا رَحْمنُ يَا كَرِيْمُ يَا رَب الْعَرْشِ الْعَظِيْمِ أَسْأَلُكَ بِأَسْمَائِكَ الْحُسْنَى وَصِفَاتِكَ الْعُلَى، أَنْ تُبَارِكَ هٰذِهِ الْوَصَايَا لَنَا وَلِأَوْلَادِنَا وَلِذُرِيَاتِنَا وَالْمُسْلِمِيْنَ وَالْمُسْلِمَاتِ فِي الْحَيَاةِ وَبَعْدَ الْمَمَاتِ.

اللهم أَصْلِحْ لَنَا شُؤُوْنَنَا كُلَهَا وَشُؤُوْنَ أَوْلَادِنَا وَذُرِيَاتِنَا كُلِهِمْ وَبَارِكْ لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الدِيْنِ، وَاهْدِهِمْ جَمِيْعًا إِلَى صِرَاطِكَ الْمُسْتَقِيْمِ وَيَسِرِ الْهُدَى لَهُمْ. وَلَا تَجْعَلْهُمْ وَلَا أَحَدًا مِنْهُمْ شَقِيا وَلَا مَحْرُوْمًا. اللهُم اسْتُرْ عَوْرَاتِهِمْ وَأَمِنْ رَوْعَاتِهِمْ وَاحْفَظْهُمْ مِنْ كُل سُوْءٍ وَمِنْ كُل كَرْبٍ وَمِنْ كُل خِيَانَةٍ وَمِنْ سُوْءِ الْفِتَنِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ فَا ُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ أَرْحَمُ الراحِمِيْنَ. اللهُم عَافِهِمْ مِنْ كُل بَلَاءِ الدنْيَا وَعَذَابِ الْأَخِرَةِ. وَاكْتُبْ لَنَا وَلَهُمُ الْحُسْنَى. وَاكْفِهِمْ بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَأَغْنِهِمْ بِفَضْلِكَ عَمنْ سِوَاكَ. وَارْزُقْهُمُ الدرَجَاتِ الْعُلَى فِي الدنْيَا وَالْأَخِرَةِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الراحِمِيْنَ. رَبنَا اغْفِرْ لِيْ وَلِوَالِدَي وَلِلْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَوْمَ يَقُوْمُ الْحِسَابِ. رَب أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَتِي أَنْعَمْتَ عَلَي وَعَلَى وَالِدَي وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاه، وَأَصْلِحْ لِيْ فِي ذُرِيَتِيْ إِنِيْ تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِي مِنَ الْمُسْلِمِيْنَ. رَب هَبْ لَنَا حُكْمًا وَأَلْحِقْنَا بِالصالِحِيْنَ. وَأَجْعَلْنَا جَمِيْعًا مِنَ الذِيْنَ يَرِثُوْنَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيْهَا خَالِدُوْنَ. رَبنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُوْنَن مِنَ الْخَاسِرِيْنَ. عَلَى ا ِ تَوَكلْنَا رَبنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلْقَوْمِ الظالِمِيْنَ وَنَجنَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِيْنَ. عَلَى ا ِ تَوَكلْنَا رَبنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَق وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِيْنَ. رَبنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِيَاتِنَا قُرةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتقِيْنَ إِمَامًا. رَبنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوْبَنَا وَاسْرَافَنَا فِيْ أَمْرِنَا وَثَبتْ أَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِيْنَ. رَبنا آتِنا فِي الدنْيا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً

وَقِنَا عَذَابَ النارِ. رَبنَا تَقَبلْ مِنا إِنكَ أَنتَ السمِيْعُ الْعَلِيْم وَتُبْ عَلَيْنَا إِنكَ أَنتَ التوَابُ الرحِيْمُ.

وَصَلى ا ُ عَلَى نَبِيِنَا مُحَمدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلمَ أَجْمَعِيْنَ .
سُبْحَانَ رَبكَ رَب الْعِزةِ عَما يَصِفُوْنَ وَسَلاَمٌ عَلَى الْمُرْسَلِيْنَ وَالْحَمْدُ ِ ِ رَب الْعَالَمِيْنَ .
والسلام عليكم ور ة ا وبركاته .

ดร.อิสมาอีล ลุตฟี จะปะกียา
11 รอญับ 1427 ฮ.ศ.